

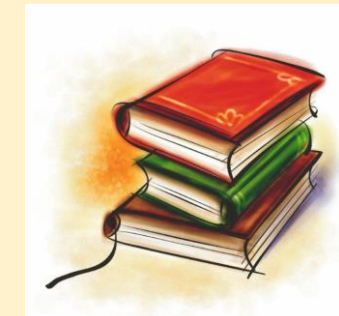
Diferenciācijas iespējas latviešu valodas un literatūras stundās

VTL ar vispārinātājbārdu. Atkārtojums 9.klasē

SR – raksta (sacer) teikumus ar VTL un visp.v. un precīzi liek pieturzīmes.

VTL ar vispārinātājevārdu

- Kuri no šiem vārdiem teikumā varētu būt vispārinātājevārds?

liepas

romāni

slokas

skujas

peļķes

puķes

Iesaisti tikko redzētos un dzirdētos vispārinātājevārdus vienkāršā teikumā piecos dažādos veidos!

1) Ja neatceries VTL shēmu veidus (formulas), tad skaties filmu

jūtūbē **«Ansis Auniņš māca gramatiku. 2.sērija.»**

Kad esi atkārtojusi/atkārtojis tēmu, raksti piecus dažādus teikumus – pa vienam ar katru «formulu»! Iedod novērtēt vienam klasesbiedram!

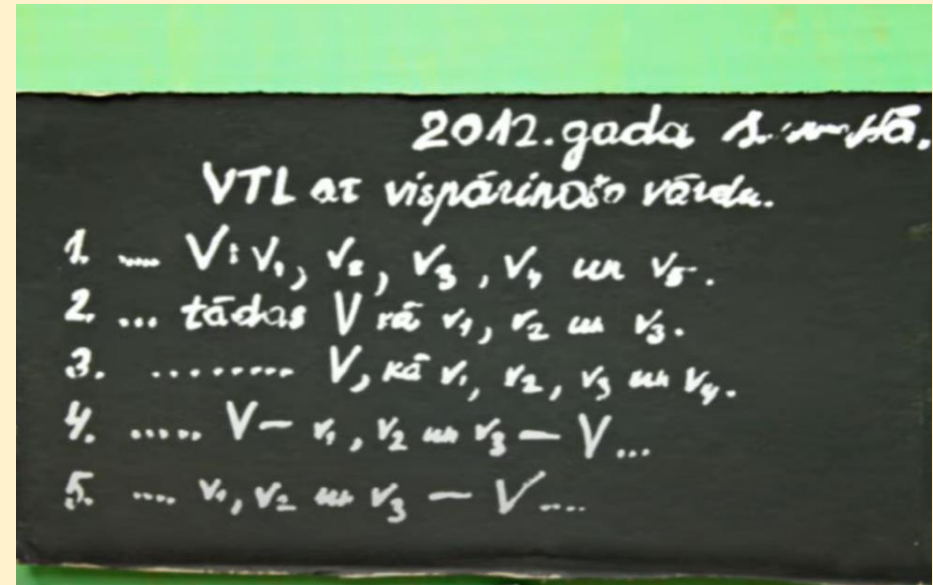
Iesaisti tikko redzētos un dzirdētos vispārinātājevārdus vienkāršā teikumā piecos dažādos veidos!

2) **Ja atceries**, tad filmu neskaties un raksti savu tekstu!

Sameklē vēl citu skolēnu, kas neskatās filmu, un salīdziniet savu veikumu – lūdz uzzīmēt savu teikumu VTL shēmas! Piedalies citu klasesbiedru teikumu vērtēšanā! Ja vēlies, parādi savus teikumus skolotājam!

Izvēlies vienu uzdevumu no trim (vieglo, vidēji grūto, sarežģīto) un raksti! Salīdzini ar pareizajām atbildēm!

Veic testu soma.lv 8.kl.!

Nostiprināšanas uzdevumi

- vieglie

Tekstā ar ptz uzrāda visp.v. un VTL. Nosaka, kurai VTL virknei atbilst teikumi.

- vidēji grūtie

Daiļliteratūras tekstā bez ptz uzrāda visp.v. un VTL, liek ptz. Pats zīmē VTL shēmas. Dotajiem visp.v. pievieno VTL un iesaista vienkāršos teikumus.

- sarežģītie

Populārzinātniskā tekstā bez ptz uzrāda visp.v. un VTL, liek ptz. Pats zīmē VTL shēmas, ieskaitot ar palīgteikumiem. Raksta tekstu par vienu tēmu, rada dažādus saliktus teikumus ar VTL un visp.vārdu.

E-grāmata 9.kl. (soma.lv)

118. uzdevums.

A *Atrodi vispārīgā vārdam atbilstošus vienlīdzīgus teikuma locekļus un iesaisti tos teikumos!*

B *Pamato pieturzīmju lietojumu!*

1. Mūdienās informācijas iegūšanai tiek izmantoti dažādi avoti ...	A atvērtie un slēgtie jautājumi, iedziļināšanās sarunā, pārfrāzēšana, pretrunu noskaidrošana, kopsavilkums
2. Intervijā ir dažādas informācijas ieguves tehnikas ...	B sarunās, intervijās, debatēs, publisko runu laikā
3. Saskarsmē nozīmīga ir sociālā informācija, ko iegūst ar dažādiem paņēmienu , kā ...	C audiālā (dzirdes), vizuālā (redzes) un kinētiskā (sajūtu) uztvere
4. Cilvēku izturēšanās dažādās saskarsmes situācijās ... sniedz zināmu informāciju par pašu cilvēku.	D padomu došana, neērto tēmu maiņa, gatavās atbildes, atkārtošana
5. Novērošanas procesā bieži izmanto tādas līdzekļus kā ...	E literatūra, tiešā saskarsme (intervijas), internets, prese, TV
6. ... — kļūdas , ko visbiežāk pieļauj intervijā.	F novērošanu, interviju un citiem
7. Šodien cilvēku savstarpējās attiecībās dominē lietišķais stils, tādēļ ka cilvēki vairs neprot runāt par tādām nozīmīgām tēmām kā ...	G jūtas, emocijas, domas

Vieglais iesācēja uzdevums

(No Lotāra Dubkēviča grāmatas «Saskarsme audzēkņiem».)

E-grāmata 9.kl. (soma.lv)

123. uzdevums.

A *Izpēti fotogrāfijas! Kā skolēnu sejas izteiksmē atspoguļojas lasītās informācijas vērtējums?*

B *Strādājiet grupās!*

1. *Izdomājiet un uzrakstiet uz lapiņām 4–5 situācijas, kad sazinoties nepieciešami žesti, piemēram, policists, kas regulē ceļu satiksmi; skolēns, kas pārbaudes darba laikā noraksta; aktieris balvu pasniegšanas ceremonijā utt.*
2. *Katra grupa izvelk citas grupas sagatavoto lapiņu, sadala lomas, izdomā sižetu un atveido situāciju, izmantojot neverbālās saziņas līdzekļus (žestus, acu kontaktu, mīmiku u. c.). Pārējie raksturo atveidoto situāciju, nosakot, kādus žestus katrs izmantojis.*

C *Strādā individuāli! Uzraksti 3–4 teikumus par situācijām, kas tika attēlotas. Iekļauj teikumos vispārinātājuvārdu un vienlīdzīgus teikuma locekļus!*

Zināšanu lietotāja uzdevums

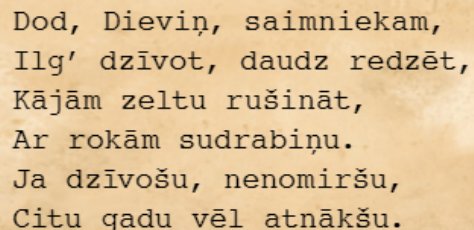
67. uzdevums.

A *Noraksti teikumus, saliec pieturzīmes un nosaki, kuros teikumos ir izmantots vispārinātātvārds un vienlīdzīgi teikuma locekļi, kuros teikumos ir iekļauti pielikuma savrupinājumi!*

1. Mārtiņi rudens svētki tiek svinēti 10 novembrī.
2. Mārtiņos beidzas āra darbi pieguļa ganīšana.
3. Sena paraža ir iešana dažādos masku gājienos budēļos buduļos kūjniekos.
4. Populārākās maskas bija tādi dzīvnieki kā lācis dzērve kaza.
5. Nāve garā sieva īsais vīrs čigāns visas šīs maskas arī piedalījās gājienos.
6. Dalībnieki paņēma dažādus priekšmetus katlu vākus pannas pudeles karotes bungas un taisīja troksni.
7. Budēļu aktivitātes lēkāšana kāju sišana dziedāšana ir paredzētas ļauno garu aizbaidīšanai un svētības veicināšanai.
8. Pēteris Šmits folklorists un etnogrāfs ticējumus par Mārtiņiem ir iekļāvis grāmatā Latviešu tautas ticējumi.

B *Izdomā un uzraksti par Mārtiņdienas paražām divus teikumus, kuros ir izmantots vispārinātātvārds un vienlīdzīgi teikuma locekļi, un vienu teikumu, kurā ir iekļauts pielikuma grupas savrupinājums!*

C *Iemācies pareizi rakstīt vārdu **paraža**!*

Dod, Dieviņ, saimniekam,
Ilg' dzīvot, daudz redzēt,
Kājām zeltu rušināt,
Ar rokām sudrabiņu.
Ja dzīvošu, nenomiršu,
Citu gadu vēl atnākšu.

Salīdzinājums ar citām
teikuma sintaktiskajām
konstrukcijām.
Pielikums.

Kas tika diferencēts?

- Piedāvāto vispārinātājevārdu sarakstā plašāk un retāk lietoti vārdi.
- Attēlu apskatē, kad jānosauc vispārinātājevārdi, piedāvāts ikdienišķs attēls un rakstnieku portretu galerija.
- Filmu skatās tie, kas novērtējuši savas zināšanas kā nepietiekamas.
- Filmu skatīšanai dota iespēja skatīties katram savā tempā (planšetēs, kas paņemtas skolas bibliotēkā, izmantojot *austiņas*).
- Spējīgākie un ātrākie skolēni šaubu gadījumā var pārbaudīt savus tekstus pie skolotājas bez drūzmas, vēlāk lēnīgie darīs to pašu.
- Skolēni pēc pašvērtējuma veic uzdevumus –vienkāršu, vidējas grūtības vai sarežģītu, pēc tam veic testus soma.lv 8.kl.

Atgriezeniskā saite – tests soma.lv 8.kl. viedgrāmatā

Vienlīdzīgi teikuma locekļi saistījumā ar vispārinātājevārdu

Noskaidrosi, kas ir vispārinātājevārds un kā to atdala no
vienlīdzīgiem teikuma locekļiem.

vienlīdzīgi teikuma locekļi, vispārinātājevārds

Rezerves uzdevums

Pārdomā, kādus
vispārinātājevārdus tu
lietosi eksāmena
publiskās runas daļā!
Uzraksti teikumus ar
šiem vārdiem!

Paldies par uzmanību! Lai veicas diferenciējot!

Mg.philol., Mg.paed.
Gunita Draveniece

gudraveniece@gmail.com

Piedevas (par literatūru)

Komiskais Jāņa Ezeriņa novelēs 10.klasē

- Grupu darbā 1.stundā skolēni veic atzīmes laika skalā, kas atrodas uz tāfeles visiem redzamā vietā.
- Diferenciācija pēc darba izpildes laika. Katra grupa strādā savā tempā.
- 6 grupas uzdevumi
- SLA

Nobeigumā radošais uzdevums talantīgajiem skolēniem, kas ātri tikuši galā ar uzdevumiem. Skolēni izvēlas vienu nesen lasīto R.Blaumaņa noveli un tikko lasītu J.Ezeriņa noveli un uzsāk salīdzinošo analīzi – formulē tēmu, raksturo risināto problēmu aktualitāti. (tilta uzdevums uz nākamo stundu)

Komiskais Jāņa Ezeriņa novelēs 10.klasē

- Grupu darbā 1.stundā skolēni veic atzīmes laika skalā, kas atrodas uz tāfeles visiem redzamā vietā.
- Diferenciācija pēc darba izpildes laika. Katra grupa strādā savā tempā.
- Nobeigumā radošais uzdevums talantīgajiem skolēniem, kas ātri tikuši galā ar uzdevumiem. Skolēni izvēlas vienu nesen lasīto R.Blaumaņa noveli un tikko lasītu J.Ezeriņa noveli un uzsāk salīdzinošo analīzi – formulē tēmu, raksturo risināto problēmu aktualitāti. (tilta uzdevums uz nākamo stundu)

BLUSA LATVIEŠU PROZĀ

Šo DL var dot grupai, kurā skolēni dalās (diferenciējas) pēc priekšzināšanām, interešu loka, darba tempa. Te ir gan izzinoši gan diskutējami uzdevumi.

Ierosināšana.

Nosauc būtiskāko J.Ezerina "Kādas blusas stāsts" un R.Ezeras "Karjera jeb Oda blusai" vēstījuma atšķirību!

Mācīšanās.

1. uzdevums. Izmantojot interneta vietnē letonika.lv pieejamo sinonīmu vārdnīcu, dotajā noveles fragmentā pasvītrotos vārdus aizstāj ar sinonīmiem! Salīdzini savu veikumu ar blakussēdētāju, secini, vai un kā mainās noveles saturs!

"Bet no šī mirkļa (brīža) es nolēmu viņai atriebties (atkaitēt). Patiesi, ikvienam dzīvam radījumam (kustonītim) agrāk vai vēlāk jānāk pie šī paša slēdziena. Tāds ir cilvēks (indivīds)!

Es paliku viena. Sāpes (bēdas) tomēr pamazām stājās un drīzi vien neliedza vairs atstāt šķirbiņu grīdā, kura gan laikam nebij iedomājusies, ka viņai kādreiz nāksies kalpot par lazareti. Es apstaigāju salonu; viņš likās ērts (komfortabls) un pievilcīgs (skaists). Es apmeklēju dīvānu, krēslus, puķu podus un pāris mirkļus uzķāvējos izžuvušās cilvēku smadzenēs, ko viņi par svētiem rakstiem sauc. Tur plauktos bija gods (cieņa) sastapties ar vairākiem ievērojamiem filozofiem (domātājiem), kurus iežogojā pavāru grāmatas. Izrādās, ka teorijā arī es nebūt neesmu izslēgta no to radījumu saraksta, kuriem tiesības uz dzīvi (esamību); dažus dzejniekus es esmu sajūsminājusi pat uz varonīgām dziesmām. Tātad... tātad... Lūk, taisni no šīs vietas manas dusmas (bargums) divkārtojās. Es atstāju grāmatu plauktus ar negrozāmu apņemšanos atriebt savas vajātājas mulķīgo (aplamīgo) divkosību (liekulību), kas labprāt spēlē arīju par blusu, bet nevēlas sastapties (redzēties) ar mani vaigu vaigā."

Tavi secinājumi:

BLUSA LATVIEŠU PROZĀ

2. uzdevums. Kas liecina, ka Jāņa Ezeriņa blusa bija lasījusi

Svētos rakstus _____

Pavārgrāmatu _____

Ceļojumu grāmatas _____

3. uzdevums. J.Ezeriņš ir meistarīgs rakstnieks un lieto daudzveidīgus sinonīmus. Viņš dažādos 18 veidos nosauc cilvēku. Pārskati noveles tekstu un uzraksti vismaz 12 vārda "cilvēks" sinonīmus!

liekuļi	Ļaudis
<u>Homosapiens</u>	Indivīdi
Radījums	Iedzīvotāji
pilsonis	dāma
persona	kungs
sieva	jaunkundze

4.uzdevums. J.Ezeriņa blusas ieskatā cilvēki ir dabas postītāji. Kā viņi to dara?

- 1) _____ Cilvēki spēj iznīcināt tūkstošiem dzīvu radību – ikrus.
- 2) Ievainoja blusai kāju.
- 3) Izpostīja mežus.
- 4) Urbjas kalnos.
- 5) Kauj teliņus.

BLUSA LATVIEŠU PROZĀ

5. uzdevums. J.Ezerina stāstā ir īpaši tēlaina valoda. Skaidro divus izteikumus un no teksta izraksti vēl vienu tēlainu izteikumu!

- 1) “melni fontāni no grīdas sit”- Blusas skrien pa grīdu
- 2) “burvīgais landšafts” -
- 3) “Sakaltušas Cilvēka smadzenes” – tie bija svētie raksti

6. uzdevums. Uzraksti, kas tieši J.Ezerina daiļdarbā ir komisks?

1.	Blusa analizē cilvēku tīrību, grāmatplauktu, rīcības motīvus. Piemēram, gaļas ēšanu (teliņš, mēle) tiek nosaukta par divkosību. Cilvēki apēd tos, ko mīl, - glauda un pēc tam apēd.
2.	Blusa dejo un dzied.
3.	Izplāno atriebties, izbojājot randiņu.
4.	Kalponi izaicināja, jo zināja, ka viņai riebjas blusas.
5.	Kalponei rēgojās vairāk nekā vien blusa.
6.	Blusa ir lasījusi grāmatas.
7.	Tieksme ieskatīties acīs cilvēkiem

BLUSA LATVIEŠU PROZĀ

7.uzdevums. Salīdzini abu daiļdarbu blusu ceļojumus! Raksti, kādi tie bija, un nosauc kopīgo!

Jāņa Ezeriņa blusa	Regīnas Ezeras blusa

Secinājums:

8. uzdevums. Pabeidz jautājumus, tos veido, domājot par J.Ezerina noveli "Kādas blusas stāsts", un uzdod klasesbiedriem!

1. Kā tu domā, kāpēc _____

2. Ko var spriest par _____

3. Kāds bija cēlonis _____

4. Vai arī tu _____

5. Kas tevī izraisīja _____, lasot šo traģikomisko stāstu par blusas dzīvi?

9. uzdevums. Salīdzini blusas! Kas viņās ir no cilvēka?

<u>J.Ezerina</u> blusa	<u>R.Ezeras</u> blusa
K O P Ī G A I S	
Ir runas prasme un loģiskā domāšana.	
A T Š Ķ I R Ī G A I S	
Rīkojās ar aprēķinu;	Ne vienmēr paredzēja rīcības sekas;